

Brexit Sonrası Birleşik Krallık'ta Ticaretin Olası Etkileri

Dr. Kudret ÇELTEKLİGİL*

Birleşik Krallık'ın geleceğinin Avrupa Birliği (AB) dışında nasıl görüneceği oldukça belirsiz ve bu da 'Brexit'i bilinmeyene doğru bir sıçrama yapmaktadır. Bu analiz, en olası seçeneklerin avantajlarını ve dezavantajlarını gözden geçirmektedir. Brexit'ten sonra AB, dünyanın en büyük pazarı ve İngiltere'nin en büyük ticaret ortağı olmaya devam edecektir. İngiltere'de yaşayan üç milyon AB vatandaşı ve AB'de yaşayan iki milyon Birleşik Krallık vatandaşı ne olacağı önemli bir soru? Avrupa entegrasyonunun ekonomik faydaları vardır, ancak bu faydaları elde etmenin bir miktar egemenlikten vazgeçmenin siyasi bedeli 'de vardır. AB içinde veya dışında bu değiş tokuş kaçınılmazdır. Seçeneklerden biri, 'Norveç yapmak' ve Avrupa Ekonomik Alanı'na katılmaktır. Bu, Brexit'in ticaret maliyetlerini en aza indirecek, ancak AB bütçesine şu anda İngiltere'nin yaptığı gibi yaklaşık% 83 oranında ödeme yapılması anlamına gelmektedir. Ayrıca, mevcut AB düzenlemelerini de (kurallara karar verildiğinde masada bir koltuk

olmadan) sürdürmeyi gerektirecektir. Diğer bir seçenek de 'İsviçre yapmak' ve AB ile ikili anlaşmaları müzakere etmek. İsviçre hala temsilsiz bir düzenleme ile karşı karşıyadır ve mallarda tek pazarın bir parçası olmak için İngiltere'nin yaklaşık %40'ını ödemektedir. Ancak İsviçre'nin, İngiltere'nin büyük bir ihracatçı olduğu bir alan olan hizmetlerde serbest ticaret konusunda AB ile bir anlaşması yoktur.

Bir başka seçenek de Dünya Ticaret Örgütü üyesi olarak tek başına gitmektir. Bu, Birleşik Krallık tarifeleri tamamen kaldıracak olsa bile, Birleşik Krallık'a daha az ticaret karşılığında daha fazla egemenlik ve gelirden daha büyük bir düşüş sağlayacaktır. Brexit, İngiltere'nin AB üyesi olmayan ülkelerle kendi ticaret anlaşmalarını müzakere etmesine izin verecek. Ancak küçük bir ülke olarak İngiltere, AB'den daha az pazarlık gücüne sahip olacaktır. Kanada'nın ABD ile ticaret anlaşmaları, bu pazarlık gücünü kaybetmenin Birleşik Krallık için maliyetli olabileceğini göstermektedir. AB'den ayrılmanın esası hakkında

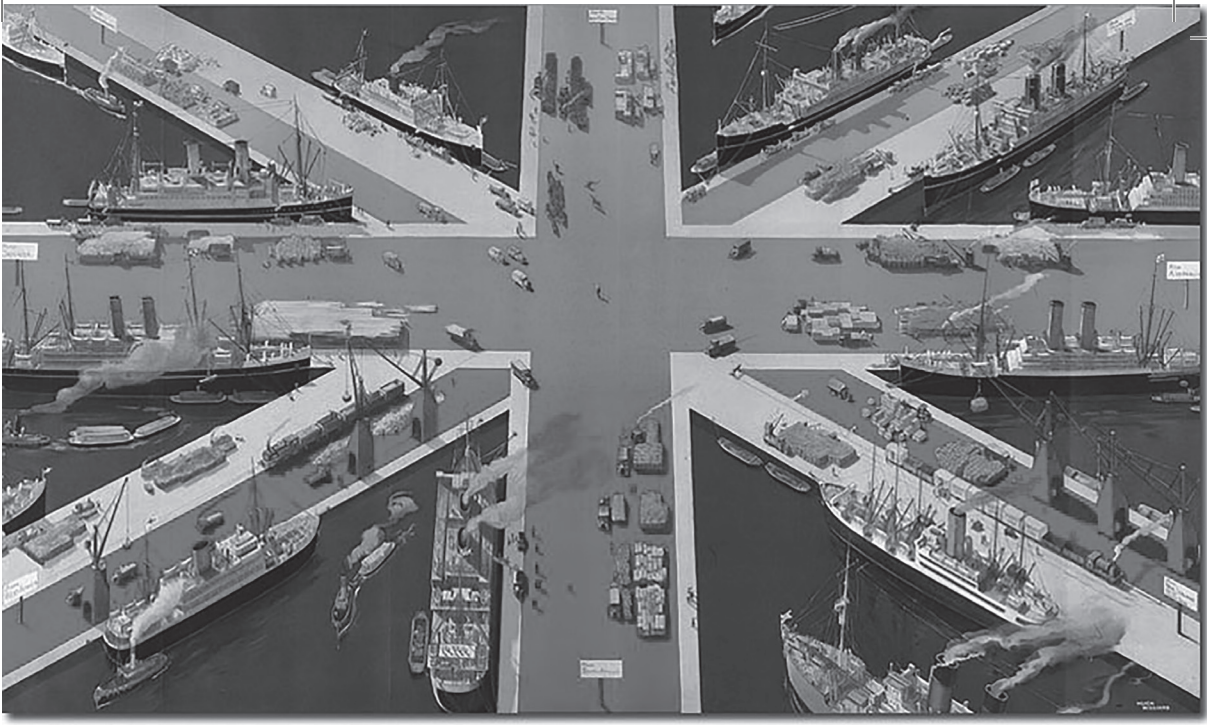
bilinçli bir karar vermek için, seçmenlerin İngiltere hükümetinin Brexit'ten sonra ne yapacağı hakkında daha fazla bilgi sahibi olması gerekiyor. Bu, Brexit'in Birleşik Krallık için ekonomik maliyetlerini ve faydalarını analiz eden bir brifing serisinin ilkidir.

AB'de kalma oylaması, statükoyu korumak için verilen bir oylamadır. Hükümetin AB ile müzakere ettiği yeni anlaşma, İngiltere'nin Avrupa ile mevcut ekonomik ve siyasi ilişkilerini büyük ölçüde değiştirmeden bırakıyor. Ancak ayrılmak için yapılan bir oylamanın ardından ne olacağı daha belirsiz. AB'den ayrılmak, Birleşik Krallık'ın Avrupa'nın geri kalanıyla uğraşmaktan kendini alamayacağı anlamına gelmez. Eski Başbakan David Cameron'un 2013 Bloomberg konuşmasında Muhafazakâr Parti'yi referandum düzenlemeye bağladığını belirttiği gibi, "AB'den ayrılırsak, elbette Avrupa'yı terk edemeyiz. Uzun yıllar en büyük pazarımız ve sonsuza kadar coğrafi komşuluk olarak kalacak". Yine de ne hükümet ne de AB'den ayrılma kampanyası Brexit'ten sonra gelecekler için net ve somut öneriler ortaya koymadı. Aslında hükümet, Brexit ile başa çıkmak için beklenmedik durum planları yapmayı açıkça reddetti.

Brexit'in olası sonrasına ışık tutmak için bu rapor, Birleşik Krallık için AB dışında bazı seçenekleri özetlemekte ve her bir alternatifin maliyetlerini ve faydalarını tartışmaktadır. AB'den ayrılmak için resmi prosedürler, 2009'da yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması ile getirildi. AB'den ayrılmak isteyen bir ülke, niyetini AB'ye bildirmelidir

ve bu bildirim, ülke ile geri kalanı arasında bir çekilme anlaşması müzakerelerini tetikleyecektir. Bu durumda Birleşik Krallık, geri çekilme anlaşmasının yürürlüğe girdiği tarihte resmi olarak AB'den çıkacak ya da herhangi bir anlaşmaya varılmazsa, ülke bildirim tarihinden iki yıl sonra ayrılabilir. Tabii ki burada önemli olan, herhangi bir para çekme sözleşmesinin içeriğidir. 1962'de Cezayir ve 1985'te Grönland gibi Avrupa ülkelerinin birkaç eski kolonisi ve denizaşırı toprakları, AB'nin selefi olan Avrupa Ekonomik Topluluğu'ndan (AET)'den ayrılmıştı.

Bu nedenle, geri çekilme sürecinin nasıl işleyeceğinin ayrıntılarını anlamak veya AB'nin çıkan ülkeye nasıl davranacağına ışık tutmak için kullanılabilir ilgili bir emsal bulunmamaktadır. Brexit durumunda, Londra hükümeti ve AB'nin beş ana alanda kararlar alması gerekecektir. Birincisi, Birleşik Krallık işletmelerine ve AB'de ikamet eden iki milyon Birleşik Krallık vatandaşı ve AB'deki şirketlere ve Birleşik Krallık'ta ikamet eden üç milyon AB vatandaşı ne olacak? Örneğin, AB'de yaşayan veya çalışan İngilizler şu anda sahip oldukları hakların aynısını koruyacak mı yoksa AB dışından gelen göçmenler gibi muamele görecektir mi? AB'den gelen göçmenlerin Birleşik Krallık'ta kalma hakkı var mı? Uluslararası hukukta, anlaşma hakları uygulandığında, bu hakların anlaşmadan çekilmeden etkilenmeyeceği varsayımı vardır. Bu, Birleşik Krallık'tan AB'nin geri kalanına veya ters yönde hareket etmek için Tek Pazar avantajını kullanan

bireylerin ve işletmelerin muhtemelen kalmasına izin verileceğini göstermektedir. Ancak bu sonuç kesin değildir ve kesinlikle herhangi bir geri çekme anlaşmasında ele alınan bir konu olacaktır. İkincisi, AB'den çekildikten sonra İngiltere hukuku nasıl değişecek?

Brexit lehine bir oylama, İngiltere'nin Avrupa ve dünyadaki yerinin iki yıllık yeniden müzakeresi için başlangıç silahını ateşleyecek. Birleşik Krallık, Avrupa'nın geri kalanıyla bağlarını kesmeyi tercih ederse, bu yeniden müzakere, ülkenin 1973'te AB'ye katılmasından bu yana inşa edilen Birleşik Krallık hayatının siyasi, ekonomik ve yasal temellerini temelden değiştirebilir. Yeniden müzakere sırasında İngiltere, ekonomik faydalar ve siyasi egemenlik arasında kaçınılmaz bir değiş tokuşla karşı karşıya kalacaktır. İngiltere, AB ile daha yakın ekonomik entegrasyondan yararlanmaktadır, ancak bu entegrasyonun bedeli, AB'nin bazı politika alanları üzerinde

kontrolüne izin vermektedir. AB'den ayrılmak, İngiltere'yi bu temel değiş tokuştan kurtarmayacaktır. Şu anda, Brexit'i neyin takip etmesi gerektiği konusunda hükümet veya halk arasında bir fikir birliği yoktur. Bu, AB üyeliğine alternatiflerin hepsinin kendi dezavantajlarına sahip olduğu ve İngiltere ekonomisine maliyet getireceği gerçeğini yansıtmaktadır. Brexit'in esası hakkında bilinçli bir karar vermek için, seçmenlerin Brexit'in ne anlama geleceğini öğrendikçe bilmeleri gerekiyor. Bugüne kadar ne Muhafazakâr hükümet ne de İşçi Partisi muhalefeti, ülkenin AB'den ayrılmaya oy vermesi halinde Birleşik Krallık'ın geleceği için öneriler yayınladı. Partilerin seçim öncesinde politika manifestoları ortaya koyması gibi, Brexit sonrası bir dünya için planlarını referandumdan önce yayınlamaları gerekmektedir. Bu raporda tartışılan alternatif senaryolar, Birleşik Krallık'ın dünyadaki geleceğine ilişkin çok farklı vizyonla-

rı içermektedir. 2008 mali krizinden bu yana, küresel ekonomi politüğün içinde belirgin bir yeniden yapılanma var. Bu konjonktürde, küresel liberal düzenin kurumlarını ve örgütsel ilkelereini tehdit eden yeni sistem karşıtı siyaset biçimleri de ortaya çıkmaktadır. Brexit, bu daha geniş küresel ye-

niden yapılanma sürecinde yerelleştirilmiş bir anı somutlaştırmaktadır. Brexit, Birleşik Krallık'ın AB'nin düzenlilik düzeninden etkili bir şekilde ayrılmasını içeriyor. Ancak bu süreç tüm araçları eşit şekilde etkilemez. Bazı aktörler Brexit'in yıkıcı etkilerinden faydalanabilir.